

**Atenció d'Infermeria al Nen i la Família amb
Problemes de Salut Infantil**

Codi: 101773
Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500891 Infermeria	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Raquel Coronado Robles
Correu electrònic: Raquel.Coronado@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Miguel Jiménez Pera
Xènia Sist Viaplana
Carolina Watson Badia
Puri Escobar
Antonia Arreciado Marañón

Prerequisits

No hi ha prerequisits oficials.

Tot i això estaria bé repassar les competències treballades en les assignatures de la matèria d'Infermeria en el nen, l'adolescent i la dona.

Objectius

L'assignatura es programa al quart curs del Grau d'Infermeria i forma part del grup de les assignatures de la menció Infància i salut, de formació optativa. Constitueix, per tant, part de la base científica necessària per a la formació del graduat infermer.

OBJECTIUS GENERALS

L' estudi del nen des de el moment del naixement i fins l'adolescència. Posant l'èmfasi en el desenvolupament del nen i l'adolescent en situacions de malaltia.

Aplicar les principal eines infermeres que col·laboren a la millora de la pràctica infermera en l'atenció especialitzada.

OBJECTIUS ESPECÍFICS.

Planificar el procés de cures a les persones ateses, seguint un dels models de les necessitats humanes. CRITERI: Ha d'aplicar les etapes del procés de cures.

Descriure els diferents models d'educació sanitària mes utilitzats en l'àmbit de la salut. CRITERI: Ha de identificar l'objectiu que vol aconseguir dels models

Seleccionar els plans de cures mes adients que permetin intervenir sobre l'estrès de l'Infant i la família davant la malaltia i l'hospitalització. CRITERI: Ha de fonamentar amb evidències perquè es consideren les mes adients.

Analitzar el concepte de cures pal·liatives des de un model infermer. CRITERI: Ha de identificar les accions que ajuden a garantir el confort, el benestar i la qualitat de vida.

Analitzar les intervencions proposades en el pla de cures. CRITERI: Ha de justificar la seva pertinença amb el model de cures seleccionat.

Seleccionar les intervencions més adients, per tractar els problemes de salut que presenten els nens de 0 a 18 anys. CRITERI: Ha de justificar amb evidències les intervencions infermeres en cadascun d'ells.

Analitzar les cures, sobre l'estrès de l'Infant i la família davant de la malaltia i l'hospitalització. CRITERI: Ha de identificar i justificar amb evidències les accions que garanteixin l'estabilització de la situació i la prevenció de complicacions.

Competències

- Basar les intervencions infermeres en l'evidència científica i en els mitjans disponibles.
- Expressar-se de manera fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant oralment com per escrit.
- Identificar, analitzar i prendre l'opció resolutiva més adequada per donar resposta als problemes de l'àmbit professional, de manera eficient i eficaç.
- Oferir una atenció sanitària tècnica i professional adequada a les necessitats de salut de les persones ateses, d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que s'estableixen a les normes legals i deontològiques aplicables.
- Planificar i dur a terme cures infermeres dirigides a persones, famílies o a grups, orientades als resultats en salut, i avaluar-ne l'impacte a través de guies de pràctica clínica i assistencial que descriuen els processos pels quals es diagnostica, tracta o cuida un problema de salut.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar la metodologia infermera en l'atenció professional segons les necessitats de salut d'infantil.
2. Argumentar les intervencions infermeres en salut infantil a partir d'articles originals i/o aportacions d'experts.
3. Descriure les intervencions infermeres per acompanyar la família com a unitat bàsica en la salut infantil.
4. Expressar-se de manera fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant oralment com per escrit.
5. Identificar, analitzar i prendre l'opció resolutiva més adequada per donar resposta als problemes de l'àmbit professional, de manera eficient i eficaç.
6. Planificar cures infermeres dirigides a la infantesa i a la família.

Continguts

INTRODUCCIÓ

El concepte de nen al igual que el d'infància i adolescència tal com l'entenen avui en dia seria "com una fase especial i amplia de la vida" (Bergen,2007), es una construcció social feta per l'home per la qual cosa aquesta construcció pot canviar en el temps i d'una cultura a un altre. La imatge del nen que es té en l'actualitat és molt recent i producte de les idees de l'il·lustració (s. XVIII) que prometia una societat màgica.

En l'actualitat s'entén per nen " tot esser humà menor de 18 anys d'edat, llevat que, en virtut de les lleis que li siguin aplicables, obtingui abans la majoria d'edat" , (Art 1 de la Convenció de Drets del Nen UNICEF, 1996). La convenció sobre els drets de la infància diu el següent: tots els nens han d'estar lliures de discriminació. Desenvolupar-se física i mentalment en llibertat i amb dignitat. Tindre un nom i una nacionalitat. Disposar de nutrició, habitatge, recreació i serveis sanitaris adients. Rebre tractament especial, si té alguna deficiència. Rebre amor, comprensió i seguretat material. Rebre educació per desenvolupar les seves capacitats. Ser els primers en rebre protecció en cas de catàstrofes. Estar protegits de l'abandonament, la crueltat i l'explotació. Estar educats en l'esperit de l'amistat entre els pobles. (Assemblea General de les Nacions Unides 1989).

El tenir cura infermera de la infància es fonamenta en: Una difusió generalitzada del concepte de salut. Una influència permanent de les condicions socioeconòmiques en la situació dels nens i dels adolescents. Un desenvolupament molt important de l'atenció sanitària des de la vessant tecnològica i organitzativa.

La necessitat d'instruir de manera especial a les infermeres en tenir cura dels nens és paral·lela al desenvolupament de les unitats pediàtriques. Es defineix la infermeria pediàtrica com "la prestació d'atencions o tenir cura del nen i l'adolescent per afavorir l'equilibri de les necessitats bàsiques en relació a la salut, la malaltia i la mort" .

Per una altra part, la investigació en infermeria pediàtrica està emmarcada dins d'aquest àmbit d'estudi. La investigació infermera, és aquella que augmenta el coneixement dins de l'àmbit de l'objecte de la infermeria, com podrien ser, els estudis del nivell de modificació de les necessitats bàsiques d'un nen amb problemes de salut en funció del grau de desenvolupament de la seva malaltia.

CONTINGUTS

Classes expositives. Continguts.

Cures infermeres al nadó a terme. Canvis biològics al naixement. Facilitació adaptació entorn extrauterí. Satisfacció de necessitats biològiques bàsiques. Afavoriment de vincles. Característiques del nadó normal. Test d'Apgar. Determinació de mesures. Identificació. Profilaxi. Prevenció de metabolopatíes. Valoració de l'estat gestacional.

Dur a terme cures d'infermeria al nounat prematur i d'alt risc i a la seva família. Nounat prematur. Nounat d'alt risc. Teoria Sinactiva. NIDCAP (Neonatal Individualized Developmental Care and Assessment Program). Cures Centrades en el Desenvolupament i en la família. Problemes de salut en el període neonatal.

Cures al nen hospitalitzat i la seva família. Carta Europea dels Drets dels Nens. Acolliment al nen i el seu família. Valoració holística. Reaccions a l'ingrés i a tècniques invasives. Tècniques comunicatives. Atenció integral a l'adolescent malalt. Triangle d'avaluació pediàtrica.

Comunicació i suport emocional al nen hospitalitzat i el seu família.

Patologia respiratòria del nen. Valoració d'infermeria. Patologies més freqüents. Insuficiència respiratòria.

Patologia digestiva del nen. Valoració d'infermeria. Patologies específiques més freqüents. Maneig Deshidratació. Consideracions nutricionals. Consideracions farmacològiques.

Patologia nefrològica del nen. Valoració d'infermeria. Proves diagnòstiques. Patologies nefrològiques més freqüents.

Patologia neurològica del nen. Directrius de valoració del nen amb alteració neurològica. Estats de consciència. Signes d'Hipertensió Cranial. Proves diagnòstiques. Patologies neurològiques més freqüents.

Cirurgia pediàtrica. Cures prequirúrgiques. Adaptació entorn/llenguatge a edat del pacient. Introducció Programa Childlife. Paper d'infermeria en trasplantament d'òrgans.

Patologia oncohematològica del nen. Patologies més freqüents. Epidemiologia. Fases de la malaltia. Tractament (farmacològic, radioteràpia, cirurgia, noves teràpies). Catèteres venosos centrals. Atenció al nen immunodeprimat. Atenció integral al nen i adolescent amb càncer i a la seva família. Trasplantament de progenitors hematopoiètics.

Cures del dolor en pediatria. Fisiopatologia. Classificació. Valoració. Mites i barreres del dolor en els nens. Concepte de dolor total. Tractament farmacològic i no farmacològic del dolor.

Cures pal·liatives pediàtriques. Objectius medicina pal·liativa. Problemes d'aplicació en la població pediàtrica. Desafiaments. Etapes en funció dels objectius terapèutics. Control de símptomes. Situació d'últims dies. Sedació pal·liativa.

Pràctiques de laboratori. Continguts:

NIDCAP (Neonatal Individualized Developmental Care and Assessment Program). Cures Centrades en el Desenvolupament i en la família. habilitats específiques. Acolliment en la unitat. Sentiments i reaccions. Posicionament i contenció. Transferències. Mètode Cangur.

Circuit tècniques: Familiarització amb ús de dispositius oxigenoteràpia / pràctica tècniques d'infermeria neurologia / Inserció catèter perifèric en pediatria / Assistència a una PL en un nadó / Tècnica gasos capil·lars + obtenció de mostres sanguínies i urinàries / familiarització amb maneig de catèters venosos centrals / Maneig de nutrició enteral i SNG.

Botó gàstric; sonda gastrostomia; RCP; Ventilació Mecànica No Invasiva; Cetoacidosis metabòlica: maneig a l'hospital; catèters centrals; PL en el nadó.

Comunicació amb el nen i la família (escolta activa i parla assertiva).

Administració de medicació: càlcul de fàrmacs, dosi, dilució, velocitat d'administració, etc. Maneig de bombes d'administració de medicació. Medicació específica: dilució, velocitat d'administració, etc. Maneig de bombes d'administració de medicació.

Treballs grupals. Casos.

Malaltia de membrana hialina

Enterocolitis necrotizant

Cardiopaties congènites

Trasplantament cardíac

Meningitis bacteriana

Insuficiència renal crònica

Metodologia

Classes expositives amb la finalitat de presentar les evidències més actuals, clarificar dubtes i relacionar conceptes on els estudiants hi tinguin una major dificultat.

Presentacions grupals: realització i presentació d'una situació clínica d'infermeria pediàtrica en l'àmbit de la infància, l'adolescència en hospitalització per malaltia crítica, nounats i altres problemes de salut prevalents a la infància i/o d'una situació clínica d'infermeria pediàtrica.

Pràctica de laboratori

Amb la finalitat de dur a terme determinats procediments i l'aplicació de cures infermeres per atendre nens ingressats en unitats pediàtriques.

Tutories individualitzades: es podran concretar tutories específiques contactant prèviament per e-mail amb el professor/a.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
PRÀCTIQUES DE LABORATORI (PLAB)	15	0,6	1, 3, 6
TEORIA (TE)	36	1,44	1, 2, 3, 4, 5, 6
Tipus: Autònomes			
ELABORACIÓ DE TREBALLS/ ESTUDI PERSONAL/ LECTURA D'ARTICLES / INFORMES D'INTERÈS	91	3,64	1, 2, 3, 4, 5, 6

Avaluació

El sistema d'avaluació s'organitza en 3 mòduls cadascun dels quals tindrà un pes específic en la qualificació final:

Realització i presentació d'una situació clínica d'infermeria pediàtrica (25%), en l'àmbit de la infància, l'adolescència en hospitalització per malaltia crítica, crònica o cures pal·liatives. Aquesta es realitzarà en grup.

Avaluació Prova escrita (55%)

Finalitat: Aquesta prova permet avaluar la capacitat d'aplicar el coneixement i destreses en tenir cura de nens en situacions d'hospitalització, organitzar i integrar idees i informació i elaborar un discurs propi.

Tipus de prova: consisteix en un conjunt de preguntes tipus test, de resposta curta, tema, etc. Aquesta prova requereix habilitat per elaborar un discurs propi i no només saber aplicar informació.

Pràctiques de laboratori (20%).

S'avaluarà l'assistència, actitud i participació dels estudiants, així com la elaboració d'anotacions de suport.

A més, en l'última pràctica de laboratori es realitzarà una prova en la qual cada alumne haurà de demostrar els coneixements i habilitats en una situació pràctica duta a terme en les pràctiques de laboratori anteriors.

OBTENCIÓ DE LA QUALIFICACIÓ FINAL:

Excel·lent (EX) L'estudiant ha assolit les competències avaluades i les duu a terme de manera autònoma fent les seves justificacions amb evidències.

Notable (N) L'estudiant ha assolit les competències avaluades i les duu a terme de manera autònoma amb algunes evidències.

Aprovat (AP) L'estudiant pot assolir les competències avaluades amb supervisió.

Suspens (SS) L'estudiant no ha assolit les competències avaluades.

1.- **El requisit per a l'obtenció de la nota final mitjançant avaluació continuada** és haver-se presentat a totes les parts avaluades i tenir-les superades amb una nota de 5 o superior.

2.- Es considerarà **no avaluable mitjançant avaluació** de tota la assignatura, quan l'estudiant hagi faltat a les pràctiques de laboratori (més d'una sessió) o no presenti i defensi el treball de grup no faci l'examen.

3.- **La qualificació final** de la assignatura serà la mitjana ponderada de les diferents parts que la configuren. Segons l'acord 4.4 del Consell de Govern 17/11/2010 de la normativa d'avaluació, les qualificacions seran:

Del 0 a 4.9 = Suspens

Del 5.0 al 6.9 = Aprovat

Del 7.0 al 8.9 = Notable

Del 9.0 al 10 = Excel·lent

Del 9.0 al 10 Matrícula d'Honor.

4.- L'estudiant té dret a la **revisió de les proves d'avaluació**. Per a tal fi es concretarà les dates en el campus virtual.

5.- Els estudiants que no hagin superat l'assignatura per mitjà de l'avaluació continuada es podran presentar a una **prova de síntesi**.

6.- La valoració de **situacions especials i particular**, serà valorada per una comissió avaluadora configurada a tal efecte.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa a classe	20%	1	0,04	1, 2, 3, 5, 6
Avaluació escrita mitjançant proves objectives	55%	4	0,16	1, 2, 3, 4, 5, 6
Avaluació oral: proves estructurades / Avaluació mitjançant casos pràctics i resolució de problemes	25%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6

Bibliografia

Álvarez López J, Flores González J, Fernández Leal A, Díaz Rodríguez JL. Guía farmacológica pediátrica en tratamiento parenteral y cuidados de enfermería. Elsevier España S.A. 2016.

Ann Towle M. Asistencia de enfermería materno-neonatal. Pearson Education, SA; 2011

Cruz Hernández, M. Tratado de Pediatría. 10ªed. Vol I,II. Madrid: Ergon; 2011.

Díaz Gómez, NM, Gómez García MC, Ruíz García MJ. Enfermería de la infancia y la adolescencia. Madrid: McGraw-Hill Interamericana España; 2006.

Edo Gual M, Giró Sanabria I, March Vilà G. Manual de procedimientos y técnicas de enfermería en pediatría. Bellaterra. Barcelona: Servei de Publicacions. Universitat Autònoma de Barcelona; 2010.

Fernández Díaz P, Caballero Muñoz E, Medina Bacarreza G. Manual de enfermería neonatal. Cuidados y procedimientos. Elsevier España S.A. 2010.

Galbán Oliert JA. Enfermería pediátrica. Manual de urgencias. Sevilla: Editorial MAD; 2000.

Lissauer T, Graham C. Texto ilustrado de pediatría. Elsevier; 2009.

Nascimento Támez R, Pantoja Silva MJ. Enfermería en la unidad de cuidados intensivos neonatal. Asistencia del recién nacido de alto riesgo. 3º ed. Buenos Aires: Panamericana; 2008.

De los Reyes López, M, Sánchez Jacob M. Bioética y Pediatría. Sociedad de Pediatría de Madrid y Castilla-La Mancha; 2010.

Ruíz González MD, Martínez Barellas MR, González Carrión P. Enfermería del niño y del adolescente. Madrid: Enfermería 21. Difusión Avances de Enfermería (DAE); 2009.

Sellán Soto MC, Vázquez Sellán A. Cuidados neonatales en enfermería. Elsevier España S.A. 2017.

Ullán de la Fuente AM, Ández Belver M. Cuando los pacientes son niños: "Humanización y calidad en la hospitalización pediátrica". Madrid: Eneida; 2008.

Webs de consulta.

- Societat Catalana de Pediatria www.scpediatría.cat
- http://www.isciii.es/htdocs/redes/investen/Best_Practice.
- <http://www.cardiopatiascongenitas.net/>
- <http://seen-enfermeria.com/>
- <http://www.enfermeriadelainfancia.com/>
- <http://anecipn.org/>
- <https://www.seeo.org/>
- <https://www.secip.com/>
- <https://seup.org/>